TIJDSCHRIFT
OVER KERNENERGIE
EN DE GEVOLGEN ERVAN

REDAKTIE
ADRES: W.A.SCHOLTENSTR. 11a
GRONINGEN

PRIJS PER NUMMER F.1.50
ABONNEMENT F.10,50 PER 6 NRS
GIRO 44 54 100

ATOOMALARM

NR. 5
JAARGANG 2

in dit nummer o.a. artikelen over

pag 3 Atoomstroom dure stroom
pag 6 giroblauwaktie
pag 8 Doodewaard
pag 12 gesprek voorz.politiebond F.N.V.

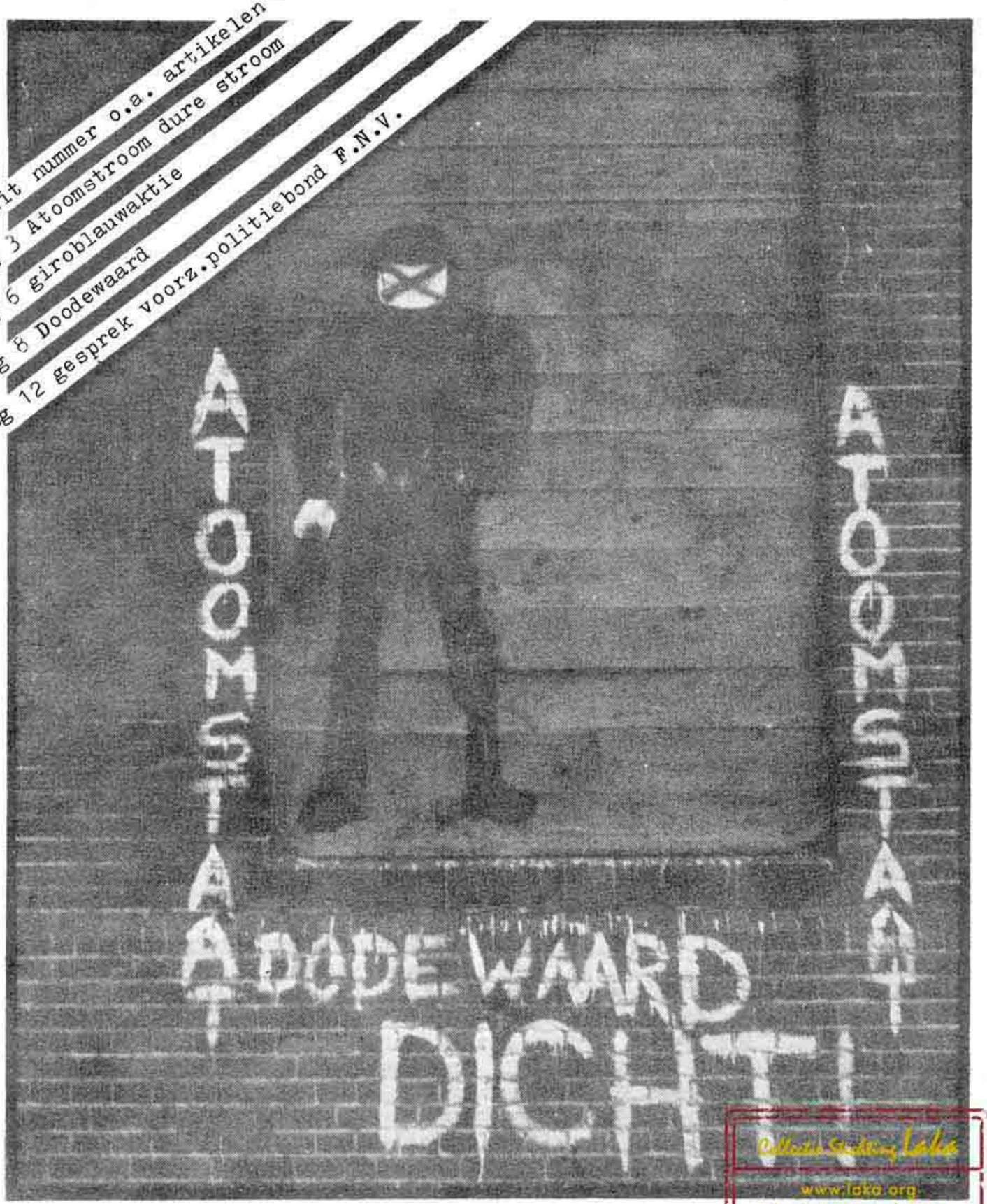

Collectie Stichting Laka
www.laka.org
Gedigitaliseerd 2014

KONTAKTPERSONEN

AAP-Stad Groningen, Jan Brinks, W.A. Scholtenstr. 11a, Groningen, 050-123977

AAP-Anloo, Oene Zwittink, De Hoek 14, Gasteren, 05923-473

AAP-Borger/Gasselte, Berend Mensing, Harm Tiessingstr. 20, Borger, 05998-5866

AAP-Zuidwolde, Hans Valkenhoff, Steenderkamp 31, Zuidwolde (Dr.), 05287-1918

AAP-Schoonoord, Annie Stubbe, Oranjekanaal z.z.2, Wezuperbrug, 05918-1345

AAP-Emmen,
AAP-Emmen, Joop Markerink, Balingerbrink 260, Emmen, 05910-13725

Rolder Overleggroep Atoomenergie, Pim Novarraz, Amen 65, Rolde, 05920-79376

Werkgroep Kernenergie Stadskanaal, Jan en Marijke Wijer, Essenhage 54, Stadskanaal, 05990-13955

AAP-Pieterburen , Gijs Visser, Witherenweg 50, Kloosterburen 05958-780

AAP-Oost Groningen, Steef van Duin, Grootstukkenweg 8, Alteveer (Gr.), 05991-1620

Breek Atoomketen Nederland , Allard ten Dam, Fivelstr. 29a, Groningen 050-731256

Andere groepen die kontaktpersonen in deze lijst vermeld willen hebben, kunnen dit doorgeven aan de redactie.

KOLOFON

Redaktie
Jan Brinks, W.A. Scholtenstr. 11a, Groningen, 050-123977.
Theo van der Veen, Grote Leliestr. 9, Groningen, 050-128337.
Herre van Dokkumburg, Groningen
Erik Verbraken, Groningen.
Wouter Dijk, Groningen (vormgeving).
Focko Kingma, Bedum.
Jan-Willem van de Vliet, Haren.
Gert Koolhaas, Groningen.
Roelf Schreuder, Groningen.

Druk
Provinciaal Welzijnsbureau Groningen.

Medewerkers
Oene Zwittink, Hans van der Veen, Marcel Roelofs, Marijke Schilperoord en anderen.

ATOOMALARM NR 5

De redaktie is vernieuwd en uitgebreid. Nieuwe redaktieleden kunnen we echter altijd wel gebruiken en op ons verlanglijstje staan nu speciaal mensen buiten de stad Groningen en haar invloedsfeer en personen van het vrouwelijk geslacht.
Atoomalarm begint nu goed te funktioneren als informatiekanaal van en voor de AAP-groepen. Drie groepen hebben al een donateurschap ingesteld, met automatisch abonnement op Atoomalarm. Voorts is er een rubriek met nieuws van de groepen.
Kopij tenslotte is welkom op het redaktieadres. Kopijsluitingsdatum voor het laatste nummer van de tweede jaargang, dat we in januari willen uitbrengen, is voorlopig gesteld op 15 december 1980.

Namens de redaktie, Herre, Jan en Theo.

ABONNEE/DONATEUR

U kunt abonnee op atoomalarm worden door f12,25 te storten op giro 4454100 t.n.v. tijdschrift Atoomalarm, W.A. Scholtenstraat 11a Groningen. Hiervoor krijgt u ook het zesde nummer van deze jaargang plus de volgende jaargang.
U kunt echter ook, wanneer u in of in de buurt woont van Borger, Rolde of Groningen donateur worden van de plaatselijke Alarmgroep Atoom-plannen. Er is een minimumbedrag voor dit donateurschap waarbij automatisch inbegrepen is f10,50 voor een jaar Atoomalarm. Alles wat u meer overmaakt komt rechtstreeks aan de groep ten goede.
Informeert u over opgave voor Borger en Rolde even bij de kontaktadressen, of voor Rolde bij Rob Koenen, Lottinglaan 18, tel. 05924-1876
In Groningen bent u donateur door minimaal f20,- over te maken op giro 3846226 t.n.v. penningmeester van de AAP-stad Groningen, Florakade 286 Groningen.

KERNLIJN

Daily Telegraph 21 aug. 1980
Er is een toenemende bezorgdheid met betrekking tot 47.000 55-gallong vaten radio-aktief afval die tussen 1946 en 1970 in zee gedumpt zijn op 35 mijl afstand van San Francisco. In tegenstelling tot regeringsuitspraken bevatten deze vaten ook hoog radio-aktief afval.

NOVEMBER 1980

Beste mensen,

"Dodewaard gaat dicht."
In deze Atoomalarm het verslag van een deelnemer aan deze aktie. Verder een fotoreportage over de aktie en over wat er in het noorden aan voorafging. Het is een goede zaak voor de anti-kernenergiebeweging dat de blokkade van de kerncentrale bij Dodewaard op 19 en 20 oktober geweldloos is verlopen. Feit is wel dat er om de kerncentrale Dodewaard een stukje atoomstaat is opgebouwd (niet alleen het extra prikkeldraad, maar vooral ook de controle op het doen en laten van de mensen in en rond de centrale en de brief van Minister Wiegel over gewetensbezwaarden bij de politie). Echter, doordat de aktie geweldloos is verlopen ligt er duidelijk een basis dat deze overheidsmaatregelen hun schadelijke uitwerking zullen missen.
Er was een goede verstandhouding met de politiemensen en de plaatselijke bevolking heeft sympathie voor de aktievoerders gekregen. Het verzet tegen de bestaande kerncentrales kan zich in brede kring voortzetten; ook de diskussie bij de politie is er door gestimuleerd.
Het blijkt dat de sympathie voor de anti-kernenergiebeweging toeneemt en dat ook oudere mensen aktief worden. Er bestaat dus alle mogelijkheid dat het motto "Dodewaard gaat dicht" ook werkelijkheid wordt. Dit kan o.a. door deel te nemen aan de giroblauw-aktie.

INHOUDSOPGAVE

pag.2: redaktioneel

pag.3: atoomstroom dure stroom

pag.4: stralende toekomst in de landbouw

pag.5: 18.700 bezwaarschriften

pag.6: giroblauwaktie

pag.8: Doodewaard

pag.10: energie educatief in Anloo

pag.12: gesprek voorzitter politiebond FNV

pag.14: zeg nee tegen uranium

pag.15: allerlei

pag.16: nieuws uit de groepen

ATOOMSTROOM DURE STROOM

Herre van Dokkumburg

In een aantal uitzendingen van VARA's Achter het Nieuws zijn de laatste maanden de geheime opwerkingscontracten onthuld die er bestaan tussen 'Dodewaard' en de Britse BNFL in Windscale, en 'Borssele' en het Franse Cogéma. Deze contracten vormen het zakelijk bewijs hoe gevaarlijk dit deel van de splijtstofcyclus is, hoeveel er ook mis kan gaan.
Uiteraard hebben deze contracten financiële gevolgen die er niet om liegen. Uit de bepalingen in de contracten blijkt eveneens dat met het openblijven van 'Dodewaard' en 'Borssele' een hoeveelheid radioaktief afval ontstaat die de atoomindustrie kan gebruiken als voldongen feiten om de afvaldumping in de zoutkoepels door te zetten.

E.G.D.

Naar schatting heeft het elektriciteitsbedrijf voor Groningen en Drente (EGD) vorig jaar ongeveer één miljoen gulden moeten toeleggen om de kerncentrale bij Dodewaard te laten draaien. Dit is een gevolg van het feit dat de EGD aandeelhouder is in de exploitant van 'Dodewaard', de GKN (N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland). Wanneer het EGD zijn aandelen niet terugtrekt uit 'Dodewaard' zullen de Groningse en Drentse elektriciteitsverbruikers de kosten op de elektriciteitsrekening terug blijven vinden.

KOSTEN

Het opwerkingscontract voor de verwerking van gebruikte brandstofstaven tussen 'Dodewaard' en de Engelse BNFL is in 1978 afgesloten. Voor dit contract is geen parlementaire goedkeuring nodig. De reden dat er in het parlement over gesproken wordt, is een andere: voor het geproduceerde afval is tezijnertijd een invoervergunning nodig om het hier in Nederland ergens te kunnen dumpen. Het parlement staat dus bij een zo belangrijke zaak grotendeels langs de kant en wordt met de gevolgen van het beleid van de gezamenlijke Nederlandse nutsbedrijven gekonfronteerd. Echter, de invoervergunning kàn het parlement besluiten te weigeren.
Bij de ondertekening in 1978 is het contract in werking getreden. Dit betekende dat er direkt een flinke som geld op tafel moest komen om de bouwkosten van deze fabriek te financieren. Deze bedroegen 5% van de geraamde opwerkingskosten van de totaal gecontracteerde hoeveelheid gebruikte brandstofstaven. (Clausule 12). Het contract loopt 10 jaar. 'Dodewaard' produceert 1,4 ton gebruikte brandstofstaven per jaar. De opwerkingsprijs bedraagt ƒ 1500 tot ƒ 1900 per kg op prijsbasis van 1980 (dit brengen de Fransen in rekening, de Britten zullen een vergelijkbare prijs berekenen). Een eenvoudige rekensom leert dat er bij ondertekening meer dan 1 miljoen gulden door de 'Dodewaard'-direktie is betaald.

GOK

Op dat moment zat er echter nog geen paal voor deze nieuwe fabriek in de grond. Naast het ontwerp, de bouw- en exploitatiekosten moet er voor het opwerkingsproces nog allemaal onderzoek en ontwikkelingswerk gedaan worden. De kosten die hieraan verbonden zijn komen (naar evenredigheid) ook voor rekening van 'Dodewaard'. Deze kunnen nog wel eens flink oplopen gezien de grote problemen waar de bestaande opwerkingsfabrieken mee te kampen hebben. De fabriek van BNFL in Windscale, waar tot dusver op kleine schaal opwerking plaatsvond, ligt reeds sinds 1973 stil. Dat de kosten kunnen oplopen blijkt uit Clausule 12. Daarin wordt bepaald dat het betalingsschema dat in deze kosten voorziet jaarlijks wordt herzien in het licht van herziene schattingen van de kosten.
In het contract wordt duidelijk rekening gehouden met de omstandigheid dat de opwerkingsfabriek nooit in bedrijf komt door onvoorziene technische moeilijkheden die verband houden met radio-aktieve straling. Volgens clausule 18 hoeft de opwerker dan geen schadevergoeding te betalen. Alle geïnvesteerde geld, via de elektriciteitsrekening betaald, is dan vergokt. De niet-opgewerkte gebruikte brandstofstaven uit 'Dodewaard' warden dan toch nog teruggezonden. Hierin zit dan het zeer giftige en langdurig radio-aktieve plutonium.
Tegen de tijd dat de fabriek klaar is, is er reeds een geweldige hoeveelheid afval. De contractperiode loopt namelijk van 1980 tot 1990 en de fabriek is in 1990 gereed (althans dat zijn de plannen).

BERGEN AFVAL

Wanneer het lukt om de fabriek draaiende te krijgen, dan komt niet alleen het afval van de opwerking van de staven terug. Volgens appendix 14 betreft het ook het afval van onderhoud, reparatie en schoonmaken van de fabriek en het afval van operaties die aan de opwerking voorafgaan; alles uiteraard naar evenredigheid over de diverse klanten van dit bedrijf.
Volgens clausule 12.20 is het mogelijk dat de opwerker deze hoeveelheid afval opbergt. Clausule 9 bepaalt echter dat de direktie van 'Dodewaard' verplicht is (evenals die van 'Borssele') in Nederland een opbergplaats voor het afval te vinden. De opwerker kondigt vijf jaar van te voren aan wanneer ze het afval terugzendt. Dit betekent dat er sowieso een opbergplaats vergelijkbaar met een mijn in de zoutkoepels beschikbaar moet komen.
Ir. Hoefnagels van de dienst Staatstoezicht op de mijnen heeft geschat dat de aanleg van een kernafvalmijn in de Noordnederlandse zoutkoepels inclusief voorbereidend onderzoek ruim een miljard gulden zou kosten.

VOLDONGEN FEITEN

Wanneer 'Dodewaard' en 'Borssele' open blijven, komen er gaandeweg meer gebruikte brandstofstaven. Naast de - sterk uitgebreide - opslag bij de kerncentrales worden deze in Engeland respektievelijk Frankrijk voorlopig opgeslagen. 106 staven zijn uit Dodewaard reeds naar Windscale gezonden.

Daardoor worden de gevolgen op langere termijn min of meer aan het oog (van de publieke opinie) onttrokken en worden de voldongen feiten steeds groter. En we kennen de redeneringen van het 'kleinste kwaad': "de gebruikte staven leveren een gevaar op en ze moeten toch ergens naat toe" en: "de regering ziet binnen de gegeven omstandigheden geen andere oplossing voor dergelijk grote hoeveelheden dan dumping in de zoutkoepels".
De elektriciteitverbruikers mogen dan voor de tweede keer de rekening betalen. Nu met hun gezondheid of die van hun nageslacht.

DEMOKRATIE

De vraag moet gesteld worden hoe het allemaal zo ver heeft kunnen komen. Groninger en Drentse gemeenten en de provinciale staten hebben zich tegen dumping van radio-aktief afval en proefboringen in zoutkoepels uitgesproken. Vertegenwoordigers uit deze bestuursorganen hebben zitting in het Algemeen Bestuur van de EGD. Naar onze mening dient er een eind gemaakt te worden aan deze gevaarlijke en ondemokratische toestand. Op dit punt kunnen gemeenteraden en provinciale staten laten zien dat ze door de bevolking gekozen organen zijn.
'Dodewaard moet dicht' en Borssele moet volgen!/HvD.

In 'De Volkskrant' van woensdag 15 oktober j.l. is een groot gedeelte van bovenstaande gegevens te vinden./HvD.

TIEGROEPAKTIEGROE

Op dit moment boort de NAM in de omgeving van Alteveer naar aardgas. Deze boring vindt niet plaats in de omgeving van de zoutkoepel, maar een aantal kilometers verderop. Deze boring is reeds 1½ jaar terug aangekondigd. Het betreft hier een zogenaamde diepteboring die tot op 2500 meter gaat. We spraken hierover met Steef van Duin van de plaatselijke AAP-groep.
Steef: Wij (m.n. een aantal boeren) hebben er onderling kontakt over gehad via de telefoon. De boring vindt plaats een aantal kilometers buiten het gebied dat wij aangemerkt hebben als verboden gebied. We gaan pas iets doen als er echt wat aan de hand is./HvD.

"STRALENDE" IN DE

Gert Koolhaas

Een vijftal jonge agrariërs uit de Noordoostpolder N.O.P. heeft een raport gemaakt over kernenergie en landbouw. Waarom? Ze waren aktief in het jongerenwerk en verontrust over de invoering van kernenergie en zijn mogelijke gevolgen voor de mens en zijn omgeving. Hoe dieper men in deze problematiek dook hoe meer men tot de konklusie kwam "Hier moet wat aan gedaan worden. Er wordt ons als boeren wat voorgespiegeld. Wij moeten ons in deze problematiek verdiepen en zelf achter halen waarom kernenergie zo sterk gepropageerd wordt". Het blijkt dat het niet altijd even ideële motieven zijn en dat er dikwijls onjuiste motieven worden aangedragen. De schrijvers van deze nota hebben geprobeerd een raport te maken over de werkelijke motieven van kernenergie en wat de gevolgen zijn voor mens landbouw en visserij. De boeren als alternatieve energieleveraars.

ALGEMEEN

In een kerncentrale vindt kernsplijting plaats. Bij dit proces komt radioaktiviteit vrij, een straling die in staat is veranderingen in erfelijke eigenschappen van levende wezens te veroorzaken (D.N.A. molecuul). Een straling die in staat is kanker te veroorzaken. Kernenergie lijkt een schone energiebron, je ruikt proeft of ziet niets rondom een kerncentrale. Maar ook kerncentrales hebben hoge schoorstenen en liggen aan een rivier of open water. We kunnen twee soorten lozingen onderscheiden, in de lucht en in het oppervlaktewater.

KE EN DE LANDBOUW

De lozing in het oppervlaktewater gebeurt doordat het koel water licht radioaktief besmet is. Dit zelfde water (IJsselmeer) wordt in de IJsselmeerpolders gebruikt voor de beregening van de landbouwgewassen. Echter ook in de lucht komt (gasvormige) radioaktief stof vrij.
Een Japanse stralingsgeneticus (dr. Iichikawa) en bioloog (dr. Mctyuku Nagata) verrichtte een onderzoek met het vader plantje. De meeldraden van dit plantje veranderen van kleur bij radioaktieve besmetting. Zij plaatsten dit plantje bij een proefdraaiende kerncentrale. Er werd, hoofdzakelijk op plaatsen benedenwinds van de kerncentrale, een sterke toename van de kleurverandering van de meeldraden gekonstateerd; deze toename bedroeg gemiddeld 30%. Uit dit onderzoek blijkt dat eigenlijk elke verhoogde stralingsdosis gevolgen heeft en dat een veiligheidsgrens niet valt aan te geven. De radioaktieve besmetting treft in de N.O.P. de landbouw, tuinbouw en visserij. Terwijl over de gezondheid van de mens en zijn nageslacht ook getwijfelt mag worden. De besmetting geschiedt direct (door radioaktiefgas en koelwater) en indirect door een opeenhoping in het voedselketen. De vele producten uit de N.O.P. of uit het IJsselmeer (melk, tuinbouw, landbouwproducten en vis) zullen in een kwaad daglicht komen te staan of onverkoopbaar blijken te zijn bij - de terecht kritisch geworden - konsument. De gevolgen van een groot ongeluk met de kerncentrale zullen onvoorstelbaar zijn.

ONNODIG

De schrijvers illustreren met enkele voorbeelden dat de olie voorraad groter is dan men denkt, dat sommige personen of industriële bedrijven zelf persoonlijk of materiëel belang hebben bij kernenergie. De energiebehoefte is gekweekt door de konsumptiemaatschappij. Veel producenten maken energie verspillende producten, maar deze productie is niet afgestemd op de werkelijke behoefte van de mensen

ALTERNATIEVEN

Alternatieve energiebronnen zouden gestimuleerd moeten worden. Met name de landbouw en veeteelt is een gebied dat zich leent voor alternatieve

TOEKOMST LANDBOUW

energie. Biogas, zonneënergie en het terugwinnen van warmte uit de melkkoeling worden al beperkt toegepast in de landbouw. Een toenemend aantal tuinders in het westland hebben voor verwarming van hun kassen een installatie gekocht die ook elektriciteit produceert. Het rendement van een warmtekrachtinstallatie is met ongeveer 70%, tweemaal zo hoog als dat van een elektriciteitscentrale.
N.B. Kommerciële ondernemer [illegible]sma uit de N.O.P. bouwt een windmolen welke in de gehele energiebehoefte van zijn bedrijf voorziet. Deze fabrikant van landbouwventilatoren en ander materiaal gaat windmolens (Deens type) verkopen. Deze leveren reeds stroom bij een wind van 2m/sec De gemeente heeft binnen 2 weken een verguning verleent voor de bouw van de windmolen in Emmeloord van een totale hoogte van ± 30 meter.
Een Zwitserse boer Manfred Steiner bewees dat op kleinere bedrijven ook mogelijkheden zijn. Met de mest van 30 koeien heeft hij voldoende metaangas kunnen produceren voor 400.000 k.cal en 180 kwh stroom per dag. Ongeveer 70% van de electriciteit verkoopt hij in het dorp.
Een van de problemen in Nederland is dat men voor levering aan het energienet maar 5 a 6 cent per kilowattuur krijgt. terwijl de bedrijven zelf al snel 17 cent betalen. De centrales willen niet meer betalen omdat men in Nederland over een overkapaciteit beschikt van 3000 megawatt (ruw weg de kapaciteit van drie grote centrales)

BOEREN IN AKTIE

IN het verleden zijn al diverse boeren in aktie gekomen. Internationale bekendheid verwierf boer Maas met zijn aktie tegen Kalkar. In Plogoff (Frankrijk) stichten de boeren een koöperatie. Zij kochten een stuk grond op waar in de toekomst een kerncentrale gebouwd zou worden. Zij bouwden op deze grond een schaapskooi onder het motto van:"Goedkoper dan een geweer:een lam van vierhonderd franken. Goedkoper dan een granaat: een zak cement van twintig franken". Inmiddels zijn ze gedwongen de schaapskooi af te breken. We zullen ernst moeten maken met onze eigen verantwoordelijkheid op energiegebied, maar kiezen voor kernenergie nee bedankt. Dit is de slotzin van het 30 pagina's tellende concept rapport. Publikatie zal waarschijnlijk half november plaatsvinden. Inlichtingen kunt u krijgen bij Gerard Koolhaas Espelerpad 10a Espel (N.O.P.)

Gert

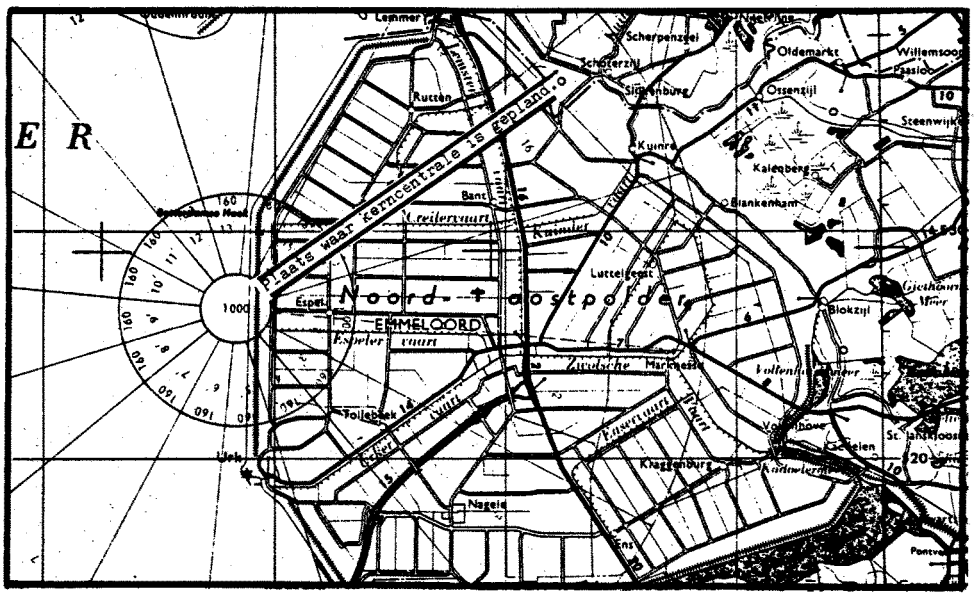

18700 BEZWAAR-SCHRIFTEN

We kunnen de lezers van Atoomalarm een verheugende mededeling doen. Enkele weken geleden kwam bij ons een persbericht binnen, waarin de Bürgerinitiative in het Emsland tegen de atoomplannen meedeelden dat de aanvraag voor een bouwvergunning voor een kerncentrale bij Lingen door de aanvragers is ingetrokken.

Er waren meer dan 18.700 bezwaarschriften ingediend. Door veel technische onvolkomenheden en foutieve beoordelingen - aangetoond door met name de Bürgerinitiative - stond deze aanvraag voor een bouwvergunning zo zwak dat de indieners liever de aanvraag terugnamen dan de kans te lopen een bok te schieten, wanneer de autoriteiten deze aanvraag zouden afwijzen. Daarmee is het zoveelste bewijs geleverd hoe lichtvaardig door de atoomindustrie aan de belangen van de bevolking m.b.t. gezondheid en veiligheid voorbij wordt gegaan. De bouw van een kerncentrale is daarmee tenminste voor twee jaar vertraagd.
Dat de nieuwe kerncentrale bij Lingen nog niet van de baan is blijkt niet alleen uit het feit dat er een 'verbeterde' vergunningsaanvraag opgesteld gaat worden. Van de oude aanvraag heeft men het deel dat betrekking had op de koeltoren niet ingetrokken.
De Bürgerinitiative spreken er hun verbazing over uit dat bij een nieuwe aanvraag het koelsysteem niet veranderd hoeft te worden. Ze sluiten niet uit dat de indieners op deze manier pogen de burokratische kanalen sneller door te komen. In de deelstaat Nedersaksen waar de CDU regeert, kunnen de indieners verwachten dat hen de helpende hand toegestoken wordt. Immers, vóór de Bondsdagverkiezingen kwam de deelstaatregering ook met plannen om een opwerkingsfabriek voor gebruikte brandstofstaven uit kerncentrales in het Emsland te bouwen./HvD.

Jan Brinks

GIROBLAUW AKTIE

Reeds enkele duizende mensen in Drente en Groningen doen aan de aktie mee. Zij allen betalen hun elektriciteitsrekening in twee delen. Dit is wel nodig ook, nu de kerncentrale van Dodewaard na de blokkade in oktober nog niet dicht is. Hieronder een overzichtvan de aktiviteiten betreffende elektriciteitscentrales en Dodewaard.

REAKTIES

De reakties op de "giroblauwaktie" zijn zeer verschillend. Eén is bang dat de stroom afgesloten wordt (en dat kan echt niet als het verbruikersnummer er maar bij staat) en een ander vindt de aktie niet extreem genoeg.(Je moet je verbruikersnummer niet vermelden, "laat ze zich maar rot zoeken. laten ze maar merken dat er mensen achtde verbruikersnummers zitten" aldus Trijn de Groot uit Oosterwolde). Uit Oosterwolde komt ook het bericht dat het Provinciaal Elektriciteitsbedrijf inFriesland voorbedrukte brieven verstuurd, waarin zij verzoekt het volledig bedrag te betalen en het liefst op de voor hen gunstigste manier (automatische overschrijving).

BRIEF

De gezamenlijke Atoomalarmgroepen hebben eind september een brief verstuurd aan alle gemeenteraden in Groningen en Drente. Hierin werd elke gemeente verzocht om:
-Het bestemmingsplan zodanig te wijzigen dat proefboringen en opslag van radioaktief en ander chemisch afval niet mogelijk is. De gemeente Stadskanaal heeft dit al gedaan. Minister Wiegel heeft hiertegen bezwaar aangetekend.
-De politieverordening zodanig te wijzigen dat "boringen opslag" verboden wordt. Dit is al gebeurt door de gemeenten Anloo en Eelde.
-(als belangrijkste): De gemeentelijke vertegenwoordiging en het E.G.D. (elektriciteits bedrijf voor Groningen en Drente) uit te laten spreken voor verbreking van de relatie tussen dat E.G.D. en de Gemeen schappelijke Kerncentrale Nederland, G.K.N. (dat is Dodewaard). Dit laatste kan men doen op 8 december, dan namelijk vergadert het algemeen bestuur van het E.G.D..
De huidige voorzitter, Hoogstraten, heeft op 23 oktober nog eens bevestigd dat de G.K.N. kwestie op de agenda staat. Na de vorige A.B. vergadering in mei j.l. heeft hij belooft de consequenties van het terugtrekken van het E.G.D. uit de G.K.N. te zullen onderzoeken. Tevens komt op 8 december aan de orde de kwestie tussen het E.G.D. en het Havenschap Delfzijl. Hierin staat niet uitdrukkelijk vermeld dat het niet toegestaan is een kerncentrale te bouwen.
In de stad Groningen heeft het raadslid Nico Broekema vragen gesteld aan B en W met als strekking: Het verkrijgen van inzicht in de bijdrage van de stad aan de kernenergie, deze bijdrage te stoppen en tenslotte het ontwikkelen van een aktieplan voor een democratisch energiebeleid in de provincie Groningen.
De raad van de gemeente Groningen heeft zich in 1979 uitgesproken tegen kernenergie en voor de stopzetting van de bestaande kerncentrale.

DE AKTIE

Van de giroblauw affiche zijn in de eerste oplage 4000 exemplaren gedrukt. De affiches zijn voor u te verkrijgen via de meeste kontaktpersonen voorin de Atoomalarm.
Behalve het affiche, moeten op nog veel grotere schaal folders verspreid worden of via krante-artikelen e.d. mensen opgeroepen worden aan de aktie deel te nemen. In de stad Groningen (waar nu al 20.000 folders zijn gedrukt) wordt geprobeert gericht een aantal wijken goed te "mobiliseren".Dit is bedoeld opdat in zo'n buurt de aktie gaat leven. Onder de koffie bepraten buurtjes de "giro-blauw" aktie. De z.g. "Indische buurt" heeft voor de stad Groningen de primeur.
Tenslotte is van de provincies waarin nog niet veel aan de " Giro-blauw" aktie gewerkt werd nu ook Overijssel er hard mee aan de slag gegaan.
Jan Brinks

KERNLIJN

Nord West Zeitung 4 okt. 1980
De kerncentrale Niederaichbach (Bayern) wordt afgebroken en weer omgezet tot groene weide.

HOE WERKT DE AKTIE

U als thuisbankier verscheurt de acceptgirokaart van het energiebedrijf, of u zegt de automatische overschrijving op. In plaats daarvan betaald u nu met twee blauwe giro-overschrijvingskaarten of twee overschrijvingsformulieren. Met de ene kaart maakt u een gulden over met de andere de rest van het bedrag. Op beidde kaarten vermeldt u uw verbruikersnummer, de termijn en een of andere spreuk, bijv. geen atoomstaat; stop de steun aan Dodewaard of schat staat de reaktor koud.

EN DAN DIT NOG

Gedeputeerde Cees Hoogstraten (C.D.A.) van Groningeń is eind oktober bij het ter perse gaan van det nummer nog voorzitter van het Algemeen Bestuur van het E.G.D. Na de vorming van het nieuwe college van G.S. zal hij op deze post waarschijnlijk worden opgevolgd door P.v.d.A. er Bé Post. Hopenlijk kunnen we van hem in de energiekwestie meer goeds verwachten dan van Hoogstraten. Bos kan in ieder geval op het punt van de werkgelegenheid zijn collega-gedeputeerde Ina Martens (Verontruste P.v.d.A. Socialisten)een eindje tegemoet komen: het uitbreiden van de administratie van het E.G.D. voor het verwerken van giro en bankkaarten met enkele tijdelijke krachten.

PAKTIEGROEPAKTIEGF

Aan de aktie "Stop kernenergie nou, door giroblauw" kan iedereen in Nederland die elektriciteit betaalt meedoen, maar om het zover te krijgen moet er wel veel werk verzet worden. Giroblauw-affiches zijn trouwens te bestellen via het redaktie-adres van Atoomalarm (evenals de enquete die in nr. 4 afgedrukt stond).
De Dodewaard-aktie tenslotte , zal waarschijnlijk een stimulans zijn en een toeloop betekenen voor de Gronings-Drentse Alarmgroepen Atoomplannen (AAP).

Aktiviteiten tegen kernenergie in de provincie Groningen

demonstratie tegen kernenergie aan de vooravond van "Doodewaard"

FRISO DIJKSTRA

DODEWAARD

De blokkade-actie in Dodewaard is voorbij. De kerncentrale draait nog steeds. Volgens de Telegraaf is de actie dus mislukt: het motto van de actie was immers "Dodewaard gaat dicht". De Groene Amsterdammer vindt de actie wel geslaagd.Kennelijk had zij een ander actie-doel voor ogen. Ik wil in dit artikel geen bespreking van de dagbladen gaan geven. Ik wil wel proberen om aan te geven waarom ik de actie- voor mezelf én voor de anti-kernenergiebeweging- wél geslaagd vind.

VOORBEREIDING

Op het tentenkamp van 24-25 mei in Valburg was het actiedoel concreet gesteld: Wij hebben geen vertrouwen genoeg meer in de parlementaire wegen om kernenergie te stoppen. Daarom willen we nu verder gaan dan demonstreren, en stellen een ultimatum: de regering sluit de centrale Dodewaard vóór september, of anders doen wij het d.m.v. een terreinbezetting.
Men begon direct met het opzetten van een hele organisatiestructuur om de bezetting (want dat die er van zou komen stond vast) voor te bereiden: overal in het land ontstonden basisgroepen die mee gingen draaien in het landelijk overleg en in hun eigen stad of regio enthousiast aan de slag gingen.
Zelf twijfelde ik erg aan de haalbaarheid van het actiedoel: zo we ooit op het terrein zouden komen, leek het me erg onwaarschijnlijk dat we de afbouw van de centrale konden afdwingen: hoe zou je dat ook moeten controleren? Toch vond ik de idee die achter de actie zat erg goed: ik wilde ook laten zien dat ik verder wilde gaan dan demonstraties, en zo de ernst van mijn protest onderstrepen. Daarom ging ik bij een basisgroep om me te gaan voorbereiden op de actie.
Het viel me direct op dat er veel méér mensen waren die sceptisch stonden tegenover het werkelijk sluiten van de centrale, die in een vesting werd veranderd.
Door die publiciteit, en doordat we erg kort tijd hadden, is er nooit echt geïnventariseerd hoe iedereen nu over

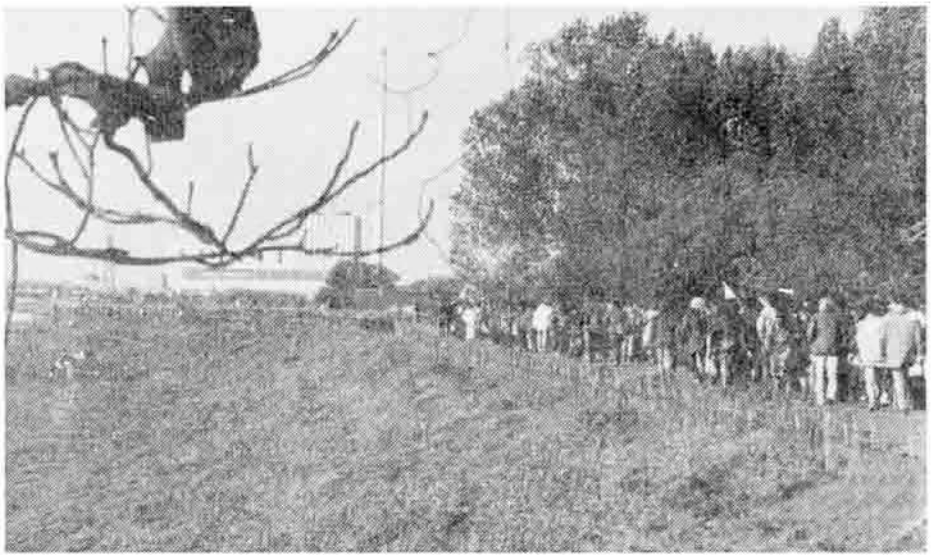

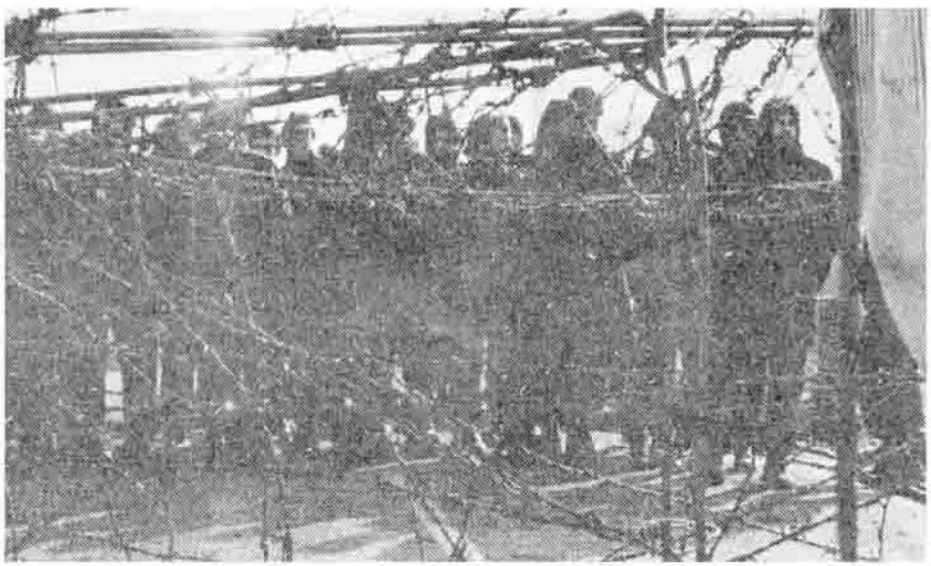

het aktiedoel dacht; de geweldsvraag kreeg veel meer aandacht; iedereen verwachtte dat we sowieso na een paar dagen weggeruimd zouden worden. Daarom bleef er onduidelijkheid over het doel van de actie, en als gevolg daarvan over wanneer we zouden ophouden.

DE AKTIE

Intussen was het al oktober geworden, en op zaterdag de 18e vertrokken we goedgestemd met zo'n 200 groningse actievoerders per bus naar Dodewaard. Het recreatieterrein bij Valburg diende weer als basis voor een tentenkamp. De hele zaterdag en zondag stroomden er mensen met tenten, bagage en eten binnen. 's Avonds hebben we nog veel gediscussieerd over wat ons te wachten zou staan. Een eerste voorproefje was een bommelding om 10 uur, die echter loos alarm bleek.
De volgende morgen trokken we in grote groepen naar de centrale, om de drie toegangswegen te blokkeren. Omdaks dat de centrale via de Waal nog te bereiken was, vonden we dat we op deze manier toch duidelijk konden maken dat het ons menens was.
Ik zat met mijn groep aan de westkant. Met enige moeite- het was erg druk- kreeg de blokkade gestalte. De rest van de middag heerste er een vrolijke sfeer, haast van een sit-down demonstratie. Om drie uur werden we afgelost en in het tentenkamp kropen we na de soep in onze slaapzakken. Het was flink begonnen te regenen, en in het tentenkamp gingen al veel mensen naar huis. 's Avonds om acht uur werden we plots uit ons bed getrommeld: de mensen op de blokkades waren 's middags kompleet weggeregend door de stormregens en wilden afgelost worden. Er werd gepraat over ophouden.
Mijn groep ging onmiddelijk naar de blokkades toe. Daar bleek de stemming echter heel goed te zijn. Het was weer droog en iedereen wilde nog graag blijven. We nestelden ons achter landbouwplastic in de blokkade. De sfeer bleef de hele nacht goed: er werd gezongen, overlegd, er werd soep gebracht uit het kamp, een boer bracht drie bussen melk die opgewarmd werd. In Dodewaard was een soort schooltje waar verkleumde mensen wat bij een open haard bij konden komen. Na de chaotische toestanden van 's middags was de rust en de solidariteit die er heerste een verademing voor mij. Soms werd het even spannend- het straatlicht viel uit, of een groep ging plots vóór bij de ME-versperring zitten, maar het bleef rustig. Tenslotte werden we weer afgelost en kropen overmoe in bed. De volgende morgen heerste er een onrustige sfeer in het kamp. Iedereen werd opgeroepen om naar de blokkades te komen om daar te praten over opschorten van de acties. Er zouden veel te weinig mensen over zijn om door te gaan.
De Groningse groepen stonden overal te discussiëren. We voelden ons nogal gepasserd omdat wij allemaal sliepen toen men over ophouden begon te praten. De meesten wilden nog graag doorgaan: we vonden dat het idee van een werkelijke blokkade nog niet goed duidelijk was. We haalden iedereen uit bed en gingen naar de blokkades om te proberen de dreigende instorting tegen te houden.
Op de blokkades vonden we echter iedereen al pratend over hoe de actie zou eindigen. De fijne sfeer van 's nachts was verdwenen. Iedereen liep katterig en balend rond. Toen ik die sfeer voelde had ik ook geen zin meer om door te gaan. Het was duidelijk: de actie was gestrand.
Teleurgesteld gingen we weer terug en 's avonds werd het tentenkamp opgebroken.

KATER

Mijn eerste gevoel- en van vele anderen- was teleurstelling. Voor veel mensen was, door het snelle eind, de actie niet meer geworden dan een uitgelopen demonstratie. Wij hadden de actie graag nog een dag doorgezet, omdat naar mijn gevoel dan pas het een duidelijke blokkade zou zijn geweest. Toch vindt ik dat de actie geslaagd is. Het heeft heel veel publiciteit losgemaakt: wel meer over geweld dan over kernenergie, maar door het geweldloos blijven van de actie zal de kernenergie-vraag hoop ik meer uit de verf komen.
Het heeft ook een schat aan ervaringen opgeleverd m.b.t. het organiseren van zulk soort grote acties. Er zijn veel fouten gemaakt. De manier waarop de actie eindigde was heel onbevredigend. Juist de meest enthousiaste groepen lagen op de cruciale momenten uitgeteld in hun tenten, en daar is te weinig rekening mee gehouden. De communicatie was bar slecht, waardoor veel verwarring ontstond, en een goede besluitvorming in het honderd liep.
Maar er zijn ook goede dingen uitgekomen. Ik geloof dat vooral de opzet van de basisgroepen heel waardevol is gebleken. Voor mij en voor vele anderen betekende het een enorme steun tijdens de blokkade. Voor heel veel mensen was de actie ook erg waardevol als kennismaking met nieuwe actievormen: wat er allemaal bij komt kijken, als tent, eten, vervoer; hoe het werken en besluiten met zulke grote groepen gaat.

TOT SLOT

Als ik de volgende keer weer aan zo'n actie meedoe zal ik dan dus goed weten waar ik op moet letten en wat ik nu allemaal vergeten ben of verkeerd deed. Voor mij was het ook heel motiverend om zo intensief bezig te zijn met andere mensen om duidelijk te maken dat we tegen kernenergie zijn. Ik hoop dat als iedereen de kater van de actie verwerkt heeft, we de goeie en foute dingen eruit kunnen pikken en dat de basisgroepen daarmee aan de slag gaan om nieuwe acties voor te bereiden, of die nu binnen- of buitenparlementair zijn.

KERNLIJN [redacted]

Provinciale Zeeuwse Courant
5 aug. 1980

Blijkens de uitslagen van enquetes heeft zich in de afgelopen jaren een brede stroming, zo niet een meerderheid, onder de Nederlands bevolking tegen het gebruik van kerncentrales gekeerd. Het is aannemelijk dat de aktiviteiten van aktiegroepen daarbij een belangrijke rol hebben gespeeld. Immers, waar officiële bronnen vaak zwegen, heeft de anti-kernenergiebeweging de gevaren van het gebruik van kernenergie steeds nadrukkelijk en soms op inventieve wijze aan de orde gesteld.

Koos Postma

Winschoter 10 oktober 1980
De belgische IMOP ronselt dakloze zwervers voor gevaarlijk onderhoudswerk aan de kerncentrale Doel-II. De geruchten gaan dat het vaste personeel van IMOP dit werk niet meer kan doen, omdat ze teveel straling hebben ontvangen.

KERNLIJN [redacted]

Nord West Zeitung 19 sept. 1980
In Little Rock (Verenigde Staten) moest op 2 sept. jl. een kernreaktor worden stilgelegd, omdat de noodkoeling verstopt was door duizenden schelpdieren.

KERNLIJN [redacted]

Nederlandse Staats Courant 17 sept. 1980
Directeur-generaal van energie W.H.J. Tieleman in de openingsrede voor een internationaal congres: "In Nederland hebben we belangrijke zoutkoepels die goed gebruikt kunnen worden voor afvaldumping. Echter gegeven de politieke situatie, is het onmogelijk rechtstreeks onderzoek naar deze zoutkoepels te doen. Ik betreur dit ten zeerste." "Er moet meer internationale samenwerking komen, niet alleen om technische problemen op te lossen, maar in het bijzonder om een politiek en sociaal klimaat te scheppen waarin het vertrouwen in de nukleaire optie hersteld kan worden.

KERNLIJN [redacted]

Winschoter 29 september 1980
Bij kernproeven in de amerikaanse staat Nevada is radioaktief gas ontsnapt. Volgens een woordvoerder is er geen onmiddellijk gevaar en zal het gas waarschijnlijk niet buiten het 2100 km² grote proefgebied drijven.

KERNLIJN [redacted]

Nord West Zeitung 7 aug. 1980
De Deutsche Gesellschaft für Wiederaufarbeitung von Kernbrennstoffen (DWK) wil op een 15 hectare groot natuurterrein (Lüchow-Dannenberg) een tussenopslag voor radio-aktief afval vestigen.

KERNLIJN [redacted]

De Limburger 14 augustus 1980
Als het Franse kernenergie programma binnen tien jaar verwezenlijkt is, zal Frankrijk zoveel elektrische energie hebben dat het niet meer weet wat het ermee moet. Eén en ander is duidelijk gesteld in een officieel rapport dat onlangs verschenen is.

ENERGIE EDUCATIEF IN ANLOO

[redacted]

Reeds langere tijd bestond bij de AAP-Anloo het plan de tentoonstelling Energie-Educatief in de gemeente Anloo te exposeren. In eerste instantie was voor het houden van deze expositie met het gemeentebestuur overleg geweest. Van die zijde was toen gezegd dat de tentoonstelling naar de gemeente Anloo gehaald zou worden. De tijd verstreek maar wat gebeurd ondanks meermalen een hint daar toe van de AAP, de tentoonstelling E.E. kwam niet. Ten langen leste besloot de AAP het initiatief in eigen hand te nemen.

De gemeente werd verzocht zich zwart op wit garant te verklaren voor de financiele konsekwenties van de tentoonstelling, en de AAP nam op zich de organisatie voor z'n rekening te nemen.
Met deze constructie werd van gemeentezijde ingestemd onder voorbehoud dat bij de organisatie ook betrokken zou worden een gemeentelijke (bestaande) werkgroep energiebesparing.
In de praktijk betekende deze betrokkenheid niet meer dan een moeizame diskussie waarin de werkgroep meende zich toch publiekelijk van de tentoonstelling te moeten distantieren om reden van het h.i. te eenzijdige antikernenergie karakter. Bij de organisatie van de tentoonstelling naar de bevolking toe verleende de gemeentesecretarie medewerking voor wat betreft de benadering van de scholen in de gemeente.

SCHOLEN

De tentoonstelling duurde 8 dagen. Overdag bezochten de schol (5e en 6e klassen LO, de Huishoudschool uit Annen en de MAVO uit Zuidlaren) de expositie waar bij de vaste medewerker van E.E voor een rondleiding zorgde, waarnaast enkele AAP-leden toezicht hielden.
s'Avonds waren een aantal lokale verenigingen uitgenodigd (plattelandsvrouwen) en was de tentoonstelling, evenals overdag trouwens, vrij toegankelijk. In deze avonduren werd toezicht en begeleiding geheel verzorgd door AAP-leden.
Aan de schoolhoofden was gevraagd op de tentoonstelling in te spelen door het energievraagstuk in de klas te behandelen en de kinderen tekeningen te laten maken over alternatieve energievormen als windmolens. Deze tekeningen zouden dan tijdens de tentoonstelling vertoond kunnen worden. Teleurstellend was de respons op deze vraag, waar slechts 2 van de 8 scholen met tekeningen kwamen. In zijn algemeen bleek ook rond deze expositie weer hoe gauw een en ander in een politiek daglicht getrokken wordt, wat er zelfs toe dreigde te leiden dat een schoolhoofd "zijn" kinderen niet naar een dgl. "linkse manifestatie" wilde laten gaan.

AMUSEMENT

De opening van de tentoonstelling werd verricht door de heer Eshuis, lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe.
De openingsavond werd verder verlucht door een optreden van het cabaret de "Stoomfiets" uit Rolde. Op een van de tentoonstellingsavonden werd de film "Liever vandaag aktief dan morgen radioaktief" gedraaid. Verder was gezorgd voor de mogelijkheid tot het vertonen van een op video-band vastgelegde VARA uitzending van een energiecabaret groepje van de plaatselijke "Rooie Vrouwen".
Evaluerend: - incl. het scholenbezoek ca. 800 bezoekers;
- relatief weinig belangstelling, noch van de genodigde verenigingen, noch van individueel belangstellenden, waarbij zij die kwamen degenen waren voor wie de expositie weinig nieuws liet zien;
- hoewel een aantal zaken al wat verouderd is, veel waardering voor de expositie op zich, waarbij met name te noemen de maquette van het "Kringloophuis" van de Kleine Aarde en de maqeutte gebaseerd op het "Vergeten Scenario" van Theo Potma.

AAP-Anloo Koos Postma.

WARFFUM EN BLOEMEN

Mien Tulp

Vrijdag 17 oktober een dag voor de blokkade van Dodewaard bracht een afvaardiging van de alarmgroepen in Noord-Groningen bloemen en appeltaart naar het gemeentehuis in Warffum. Loccoburgemeester Kooi, die de geschenken in ontvangst nam, kreeg ook nog een gratis abonnement op atoomalarm voor de gemeente. Op deze manier wilden de atoomalarmgroepen hun waardering uiten voor het beleid van Warffum inzake de kerncentrale in Dodewaard.
Drie jaar geleden in mei 1977 nam de gemeenteraad een motie aan waarin het E.G.D. gevraagd werd stappen te ondernemen om het kontrakt met de G.K.N. (Gemeenschappelijke Kernenergie centrale Nederland) te verbreken.
Hiermee was Warffum de eerste gemeente in het noorden die duidelijk konsekwenties trok uit de afwijzing van proefboring en dumping van atoomafval in de zoutkoepels.
Immers afwijzen van atoomafval betekent stopzetten van de productie ervan, dus sluiting van de kerncentrales.
Hopenlijk zullen vele de gemeenten dit voorbeeld van Warffum volgen en zich uitsprekenvoor het verbreken van het E.G.D. kontrakt met Dodewaard.
mien tulp

de taart voor de loco-burgemeester

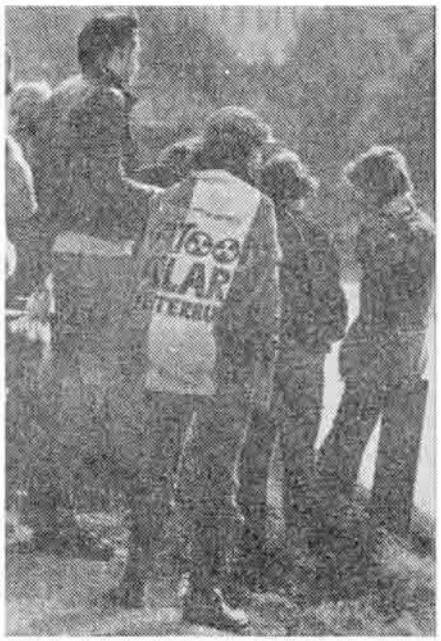

nogmaals Doodewaard

GESPREK VOORZITTER POLITIEBOND FNV

Mien Tulp

Woensdag 8 oktober hebben vertegenwoordigers van de atoomalarmgroepen uit Groningen en Drente een gesprek gevoerd met Leen van der Linden, voorzitter van de Nederlandse Politiebond FNV. Waarom dit gesprek?

VOORGESCHIEDENIS

In mei vorig jaar belegde de politiebond een diskussiedag in Assen over de vraag, hoe een politieagent zich op moet stellen bij anti-atoomakties: achter de bevolking of achter de overheid. Aanleiding hiervoor was de grote anti-atoomdemonstratie in Gasselte op 2 juni. Een aantal bondsleden uit het Noorden zeiden in konflikt te komen met zichzelf, als ze zouden worden ingezet bij akties tegen proefboringen en dumping van atoom-afval. Hoe konden ze nou optreden tegen mensen, die net als zij geen atoomafval in de zoutkoepels willen?
Voorzitter Van der Linden beloofde op die dag om politiemensen met gewetensbezwaren te ondersteunen vanuit de bond. Verdere stappen werden uitgesteld totdat de FNV, waarbij de politiebond is aangesloten, zijn standpunt had bepaald over proefboringen en het opslaan van atoomafval.

GESPREK

Niet alleen voor de leden van de politiebond was het belangrijk om het standpunt van de bond te weten over akties tegen kernenergie. Ook wij van de atoomalarmgroepen zochten kontakt met de bond naar aanleiding van de demonstratie in Gasselte. Wij wilden uitzoeken hoe kan worden voorkomen dat politiemensen worden beschouwd als tegenstanders, terwijl een groot aantal ook tegen kernenergie is.
We wilden ook weten hoe agenten tegenover vrouwen en kinderen staan. Steeds meer vrouwen worden immers aktief in de anti-atoomstrijd en kunnen daardoor tegenover de politie komen te staan.
Verder was de vraag aan de bond: is de politiebond bereid een bijeenkomst te organiseren van vertegenwoordigers van de atoomalarmgroepen met bondsbestuurders uit Groningen en Drente?

Van der Linden schetste de situatie, zoals die verloopt bij akties waarbij de politie in het geweer komt. De burgemeester is hoofd van de politie ter plaatse. Hij heeft een belangrijke stem, die bepalend kan zijn voor het verdere verloop van de aktie.
Het is wel zo, dat de lokale overheid gemakkelijk gepasseerd kan worden bij anti-atoomakties. Justitie kan namelijk via de rocureur-generaal om bijstand vragen aan de rijkspolitie.
Wat vinden politiemensen van kernenergie? Volgens Van der Linden is 30 % van het hele politiekorps tegen kernenergie. Er werken in totaal zo'n 34.000 mensen bij de politie, dus staan er meer dan 10.000 agenten aan onze kant!
Toch moeten deze mensen bevelen opvolgen van hogerhand en zich laten gebruiken voor het doorvoeren van kernenergie op grote schaal. Een groot deel van deze anti-atoomagenten zijn verenigd binnen de politiebonden. (FNV en CNV samen organiseren zo'n 70 % van alle politiemensen, waarvan het FNV 50 %). Wat doet de Nederlandse Politiebond FNV voor haar leden die niet ingezet willen worden bij anti-atoomakties?
Van der Linden vindt in principe dat het politie-apparaat orders van het gekozen bestuur moet uitvoeren. Toch moet een individuele keuze tussen geweten en beroepsplicht mogelijk zijn, moet een dienstbevel geweigerd kunnen worden. Politiemensen moeten zich kunnen beroepen op een Wet Gewetensbezwaren. De bond zal dit punt formeel vastleggen in zijn beleidsprogramma, volgend voorjaar. Daarmee is deze eis echter nog niet ingewilligd.
Het enige wat de bond nú kan doen is diskussies op gang brengen onder de leden, zoals dat gebeurde in Assen naar aanleiding van de demonstratie in Gasselte en in Noord-Holland n.a.v. de akties van Greenpeace. Volgens Van der Linden heeft dit een uitstralingseffekt gehad naar andere delen van het land.
De invloed van de bond is niet groot genoeg om gewelddadige konfrontatie van tegenstanders van kernenergie met de politie te voorkomen. Wat we kunnen proberen is voorkomen dat we tegen elkaar uitgespeeld worden.

Daarvoor is belangrijk dat agenten weten wat tegenstanders van kernenergie beweegt. Agenten die daarna tot de konklusie komen dat ant-atoomakties ook in hun belang gevoerd worden, moeten een beroep kunnen doen op het verschoningsrecht. Het recht om werk te weigeren het om zulke omstreden zaken als kernenergie gaat.
Dan is het echter geen zaak van de Politiebond alleen. De FNV in zijn geheel zal zich hierachter moeten zetten.
Een aantal kwesties bleven in dit gesprek onbesproken. Het was als eerste oriëntatie wel bevredigend. Van der Linden beloofde ons een regionale bijeenkomst te organiseren met bondsbestuurders uit het Noorden, waarop we hopelijk dieper in kunnen gaan op de wederzijdse standpunten.

mien tulp

OEPAKTIEGROEPAKTI

De Energiegroep Schoonoord bestaat sinds het voorjaar Er zijn ongeveer 10 mensen aktief; o.a. een dominee ("hij voert ook aktie tegen kernwapens"), een winkelier, een boer, een maatschappelijk werkster, een huisvrouw, een onderwijzeres. Annie Stubbe vertelt dat vooral het begin moeilijk was. Ze hebben veel steun gehad aan de Rolder Overleggroep die op een avond hebben verteld wat zij hebben gedaan. Wanneer ik vraag hoeveel nummers van Atoomalarm ze wil hebben zegt ze: "30, we nemen er allemaal twee extra mee en zorgen dat we die kwijt worden. Er is altijd wel een kennis die belangstelling heeft. En dan ligt ie daar en wordt ook wel verder gelezen." HvD.

HARRON MOLTZER HAKT KNOOP KABEL DOOR

Jan-Willem van Vliet

Waarschijnlijk het meest actuele (energie) onderwerp voor Groningen en Drenthe in de laatste jaren is het onderzoek naar de bruikbaarheid van zoutkoepels voor dumping van radio-actief afval geweest.
Het verzet tegen dit onderzoek groeide en had als climax de grote demonstratie in Gasselte.
Naar aanleiding van dit verzet schortte de regering dit onderzoek op. Het is dan ook niet verwonderlijk dat men in Groningen en Drenthe nogal gevoelig is voor seismisch onderzoek. Ook al is dit onderzoek gericht op olie en aardgas. Het feit voor ogen houdende dat de gegevens eventueel zouden kunnen worden doorgespeeld naar instanties die deze informatie zouden misbruiken voor onderzoek naar eventuele berging van radioaktief afval maakt het toch raadzaam om op de hoede te blijven.

OPGEKROPTE WOEDE

Iemand die zich op richoreuze manier liet blijken het niet eens te zijn met de prak tijken die de uitvoerder van het seismologisch onderzoek er op na houdt is Harron Moltzer.
Ondanks zijn uitdrukkelijk verbod om een kabel over zijn land te leggen besloot firma Parkla Seismos, welke in opdracht van de NAM seismisch onderzoek verricht, deze kabel toch over zijn land te leggen.
Een reaktie hierop van de kant van Harron Moltzer bleef niet uit. Gewapend met een bijl en vergezeld met een journalist en een fotograaf besloot Harron Moltzer de kabel door te hakken.
Verslaggever: Is dit een daad van opgekropte woede.
Harron Moltzer: Ja, ik liep door het weiland en zag opeens dat verdomde rotkabel tje. Dan zou je je afvragen wat is dat nou voor kabel. Vorige week kwam er een man van Parkla Seismos, de firma die in opdracht van de N.A.M. seimisch onderzoek verricht

naar olie en aardgas. Maar ik denk dat ze dit bij proefboringen ook doen, bij proefboringen in de zoutkoepels.
Verslaggever: En dat is een gevoelige zaak hier. Jullie wilden dat vanuit de atoomalarmgroepen proberen te verhinderen.
Harron Moltzer: Ja, nou ik denk dat we het wel verhindert hebben, want de zaak is opgeschort, maar de gegevens van dit seismisch onderzoek naar oliewinning komen ook weer bij de mensen die willen weten hoe het zit met het zout voor radioaktief afval De N.A.M., daarvan is de staat een van de grootste aandeelhouders, die heeft jarenlang gelogen door te zeggen dat zij hun gegevens over geologische formaties, zout bijvoorbeeld, niet doorgeven aan het E.C.N.. Ze hebben wel toegegeven dat het wel zo is dat de wet zegt dat ze het moeten doen. De N.A.M. geeft de gegevens door aan de Rijksgeologische Dienst en die geeft ze door aan het E.C.N. Het E.C.N. kan deze gegevens wel gebruiken of door spelen aan mensen die ze kunnen gebruiken voor proefboringen en geschiktheid om radioaktiefafval in kwijt te raken.
Verslaggever: Dus die man kwam vragen of dat kabeltje over jullie land mocht.
Harron Moltzer: Ja, Maria mijn vrouw heeft nee gezegd hem ergens anders moesten neer leggen maar niet hier. Maar ja nou ligt die kabel er toch. En dat is voor mij de druppel die de emmer deed overlopen. Ik ben het zat om nog langer redelijk te blijven en te onderhandelen of alsmaar te blijven praten, vergaderen en onderhandelen.
Verslaggever: Nou hier ligt hij, het is een niet al te dikke gele kabel.
Harron Moltzer: Je ziet hij ligt precies over de punt van ons land. Achter de bomen staat een meetwagen.
Verslaggever: Die mensen zijn nou niet aan het werk dus niemand ziet het.
Harron Moltzer: Ik zou het prima vinden wanneer ze het wel zouden zien want ik vindt niet dat dit stiekem moet gebeuren. Ik ga dit doen en neem er de verantwoordelijkheid voor.
Met een korte droge tik hakte Harron Moltzer de kabel door en vertelde de verslaggever hoe men zich kan verzetten tegen kernenergie en atoomafval.

THUISBANKIER

Nu is dit een vorm van geweld tegen materiële dingen, maar ik denk niet dat iedereen nu maar zijn bijl kan pakken en deze dingen kan gaan doen, je hebt daartoe niet zoveel kans. Maar wat mensen wel kunnen gaan doen is bijvoorbeeld hun stroomrekening in twee termijnen te gaan betalen.Laat de thuisbankier toeslaan. Daardoor jaag je bijvoorbeeld het E.G.D. op kosten. De E.G.D. koopt stroom van Dodewaard omdat ze aandeelhouder is in de kerncentrale. Die stroom is ten eerste veel duurder dan normale stroom en ten tweede is het kernenergie, ze moeten daarmee ophouden en het contract verbreken met Dodewaard er gewoon mee ophouden., en dat is een aktie die men gewoon thuis kan doen.

IEDERE DAG

Verslaggever: Heb je ook het gevoel dat het weer eens nodig was.
Harron Moltzer: Nee, ik heb niet z'on gevoel dat net nodig is. Ik ben gewoon heel boos geworden. Ik denk dat het veel meer een emotionele kwestie is. Maar ik vind dat we ons iedere dag moeten verzetten.

Jan-Willem van Vliet

FILM

"Paul Jacobs and the Nuclear Gang" Paul Jacobs en de Atoommaffia

Binnenkort gaat deze film in Groningen en Drenthe rouleren. Het is een film over de verzwegen atoomproeven welke tussen 1951 en 1963 in de Amerikaanse staat Nevada zijn gehouden en welke het leven er "ziek" gemaakt hebben.

De amerikaanse journalist Paul Jacobs hield zich meer dan 20 jaar met deze zaak bezig. Hij "ontdekte" dat duizenden militairen en burgers blootgesteld werden aan de levensgevaarlijke radio-aktieve straling. Met als gevolg vele sterfgevallen, tot op de dag van vandaag, met als oorzaak een vorm van kanker, waarvoor de journalist zelf ook niet gespaard bleef. Hij stierf in 1978.

HUIVERINGWEKKEND

Deze in 20 jaar opgedane ervaringen heeft Paul Jacobs verfilmd (waarvan hij het gereedkomen niet meer mocht beleven).
Hij spreekt met verantwoordelijke militairen, spreekt met slachtoffers, ontdekt hoe informatie werd achtergehouden, en laat gedeelten uit propagandafilms zien.

Ondubbelzinnig wordt met deze film aangetoond hoe onverantwoordelijk er met de levensgevaarlijke radio-aktieve stoffen werd en (word?) omgesprongen. Een huiveringwekkend relaas over één van de grootste doofpotaffaires uit de geschiedenis.

De film rouleert van 18 t.e.m. 23 november in de provincie Groningen en van 24 t.e.m. 30 november in Drente.

KERNLIJN

Haarlems Dagblad 3 sept. 1980
Onlangs werd in de Provinciale Staten van Noord-Holland een motie aangenomen, waarin erbij Gedeputeerde Staten op aangedrongen werd de deelname aan het Dodewaard-projekt stop te zetten. Het Provinciaal Elektriciteitsbedrijf Noord-Holland (PEN) heeft 11 procent van de aandelen in handen.

(Zeg nee tegen uranium)

NA'AT-TEE-T'XOH

Ook buiten Europa wordt verzet geboden tegen kernenergie en wat ermee samenhangt. Het onderstaande stuk gaat over het verzet van Indianen van de "Black Hills" in de V.S. Op hun terrein is uranium gevonden, waarvan zij wel de lasten maar niet de baten krijgen. Zij voeren dan ook strijd tegen verdergaande exploratie, delving en verwerking van uranium. Hun nee tegen uranium is ook ons nee tegen kernenergie!

Het verzet tegen kernenergie is de laatste jaren sterk toegenomen in de hele wereld. Niet alleen in Europa en Noord-Amerika verzetten vele mensen zich tege kernenergie maar ook daarbuiten En met daarbuiten bedoel ik: Azië (bv. India, Pakistan en de Filippijnen), Afrika (bv. de uraniumroof uit Namibië), en Zuid-Amerika (bv. Brazilië en Argentinië). Het verzet tegen kernenergie is dan ook verzet op wereldnivo geworden.

BLACK HILLS

In dit artikel beperk ik me tot een groep mensen waarover we in de Nederlandse kranten niets te lezen krijgen. En wel de Indianen van de "Black Hills" in de Verenigde Staten van Amerika.
De "Black Hills" is een gebied dat in het noord-westen van New Mexico, een deelstaat van de V.S. in het zuiden, ligt.
De "Black Hills" staat ook wel bekend onder de naam "the Four Corners" of "the San Juan Basin"
Dit gebied vormt nu het woongebied van de Diné's (Navajo's), de Pueblo's en de Chicano's.
Ze worden in hun levensbestaan steeds meer bedreigd, doordat in hun woongebied in 1951 uraniummijnen werden ontdekt. En uranium wordt als grondstof voor kernenergiecentrales gebruikt. Het gebied waar de uraniummijnen zich bevinden, wordt "the Grants Mineral Belt" genoemd. "The Grants Mineral Belt" omvat ongeveer tien procent van de "SAN JUAN BASIN".
In april 1979 werd er in 38 mijnen uranium gedolven en waren er vijf uraniumverwerkingsfabrieken aan de gang. Vanaf die tijd zouden er nog eens acht mijnen in gebruik genomen worden, terwijl er plannen gemaakt werden voor nog eens 24 mijnen. In totaal dus 70.

KANKER VOOR WINST

Enkele grote werkzame uraniumcorporaties in dit gebied zijn: KerrMc Gee, United Nuclear, Anaconda (Atlantic-Richfield), Gulf, Philips, Mobil, Sohio, United Nuclear, Homestake en Western Nuclear. Allemaal bekende namen die we steeds weer tegenkomen bij de kernenergie- en/of kernwapenindustrie in de V.S.
De prijs van uraniumoxyde is sinds 1976 verzesvoudigd. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat deze corporaties hun winsten zagen toenemen met 120 tot 190% in 1978. Ze laten de Indianen echter niet in de winst delen. Deze mogen wel de gevolgen ondervinden van de exploitatie van hun gebied. Leukemie en kanker komen doordat het gebied radio-aktief besmet raakt, steeds meer onder de Indianen voor.

PROTEST

Om niet geheel ten onder te gaan, hebben de Indianen zich verenigd in de "American Indian Environmental Council" (Albuquerque, New Mexico).
Op 26, 27 en 28 april 1980 werd er een grote bijeenkomst georganiseerd in de Mount Taylor/Dalton Pass als protest tegen verdergaande exploratie, delving en verwerking van uranium in de "Black Hills". Tegelijkertijd vond er in Washington een grote demonstratie tegen kernenergie (March for a Non-Nuclear World) plaats.
Het Mt Taylor/Dalton Pass protest werd gevoerd onder de volgende leuzen:
- Bescherm de Traditionele Gewijde Gronden!
- Bescherm onze Moeder de Aarde.
- Verdedig de souvereine rechten van de oorspronkelijke bevolking!
- Stop de uraniumdelving/ Stop kernenergie/Stimuleer veilige energie!

Bij dit ene protest bleef het niet alleen. Van 18 juli tot en met 27 juli werd er weer een grote bijeenkomst georganiseerd, nu onder de naam "1980 Black Hills International Survival Gathering". Het protest is in een stroomversnelling geraakt. De Indianen pikken het niet langer. We zullen ongetwijfeld meer van hen horen.
Hun nee tegen uranium is ook ons nee tegen kernenergie!
Josephien Steenhuis, Groningen

INGEZONDEN BRIEF

Oosterwolde, 21-10-'80

Beste redactie,
Bijgaande de reaktie van het P.E.B. in Friesland op de aktie Giroblauw hoort bij jou. Deze reaktie is van mijn vader. Die van ons was exact zo, alleen waren dan andere hokjes aangekruist en de bedragen en namen anders.
Ik vind de aktie niet extreem genoeg. Juist omdat je je verbruikersnummer niet noemt en de bedragen en tweeën splitst zoeken ze zich rot en dringt je protest naar mijn mening beter door.
Ik protesteer niet alleen tegen kernenergie (wel de belangrijkste) maar ook tegen het vullen van de sluitposten van de begrotingen van de elektriciteitscentrales.
De mensen verbruiken minder energie daar ontstaat een gat in de begroting (immers men gaat er van uit dat het verbruik stijgt) en ze gooien de prijzen omhoog om de begroting sluitende te krijgen. En mijn protest richt zich ook nog tot de monopolistische positie die de elektriciteitscentrales innemen. Laat ze zich maar rot zoeken en laten ze maar merken dat er mensen achter de verbruiknrs. zitten.
Groetjes en tot ziens
Trijn de Groot
Assepot 22 Oosterwolde (Fr.)

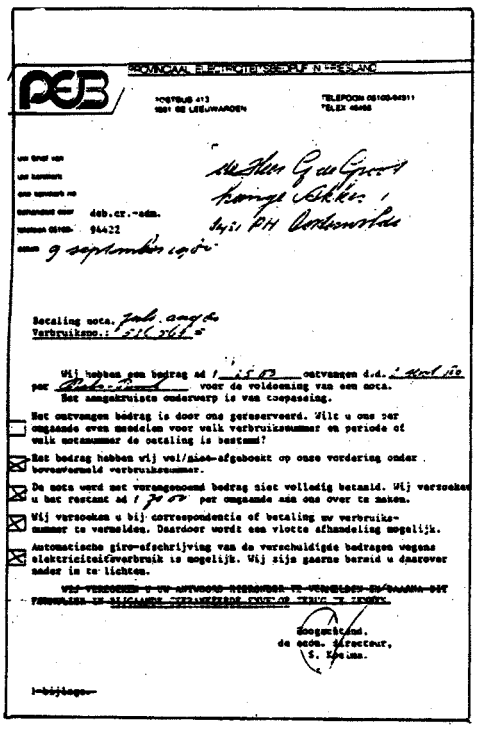

PEB PROVINCIAAL ELEKTRICITEITSBEDRIJF IN FRIESLAND

deb.cr.-adm. 94422

9 september 1980

Betaling acta. jaab. ongeb.
Verbruiksno.: 21 0 2 6 5

Wij hebben een bedrag ad f 1 1 6 5 ontvangen d.d. 2 sept 80
per Giro-Inning voor de voldoening van een acta.
Het aangekruiste onderwerp is van toepassing.

Het ontvangen bedrag is door ons gereserveerd. Wilt u ons per omgaande even mededelen voor welk verbruiksnummer en periode of welk actanummer de betaling is bestemd?

Het bedrag hebben wij wel/niet-afgeboekt op onze vordering onder bovenvermeld verbruiksnummer.

De acta werd met vorengenoemd bedrag niet volledig betaald. Wij verzoeken u het restant ad f 7 0 0 per omgaande aan ons over te maken.

Wij verzoeken u bij correspondentie of betaling uw verbruiksnummer te vermelden. Daardoor wordt een vlotte afhandeling mogelijk.

Automatische giro-afschrijving van de verschuldigde bedragen wegens elektriciteitsverbruik is mogelijk. Wij zijn gaarne bereid u daarover nader in te lichten.

Wij verzoeken u uw antwoord rechtstreeks te richten aan het Provinciaal Elektriciteitsbedrijf in Friesland, Dienst op Zand te Leeuwarden.

Hoogachtend,
de gedel. directeur,
S. Kuilma.

1 bijlage

ENQUETE OVER KERNENERGIE

Het is nu zo'n twee maanden geleden dat de enquete over kernenergie werd uitgegeven. In dit artikel een analyse van de uitslag, met tevens enkele komische opmerkingen van de inzenders. Om aan de somberheid van de kernenergie wat fleur te geven.

Op het ogenblik hebben we niet minder dan 49 formulieren van de enquete achterop nr. 4 terug gekregen. Opvallend is, dat bijna twee keer zoveel mannen als vrouwen de vragenlijst terugstuurden (31 mannen, 18 vrouwen). Wat er tot nu toe uit kwam is o.a., dat 47 van de 49 mensen tegen kernenergie zijn. Het belangrijkste is echter, dat ze alle 47 ook bereid waren echt iets tegen kernenergie te doen! Acht mensen zijn bereid geweld te gebruiken tegen kernenergie.

De gemiddelde (let wel: gemiddelde!) leeftijd van de inzenders is 29 jaar. Er zijn gelukkig ook mensen bij van 30-40 jaar, zelfs een vrouw, die ouder is dan 65 en wel iets tegen kernenergie wil doen!

OPMERKINGEN

Op de vragenlijsten stonden verder 22 opmerkingen van de inzenders, waarvan hier enkele:
vraag: Ik ben bereid op mijn energieverbruik te besparen:
antwoord: nee, onmogelijk; ik verbruik al een minimum aan (huishoudelijke) energie.
vraag: Ik ben bereid niets tegen kernenergie te doen:
antwoord: I. nee (domme vraagstelling)
II. nee (ingewikkelde vraag)
III. nee (wat een wiskunde)
IV. nee (domme vraag)
V. nee (positieve vraagstelling ware wellicht beter geweest)
VI. ja (door de manier van vraagstelling lijkt me de uitslag alwel bekend)
vraag: Ik ben bereid om te luisteren naar argumenten over kernenergie:
antwoord: nee, er bestaan geen argumenten vóór kernenergie.
vraag: Ik ben bereid om over kernenergie te lezen:
antwoord: nee, kernenergie= zelfmoord op onbekend tijdstip.
vraag: Ik ben bereid affiches tegen kernenergie voor mijn raam te handen:
antwoord: nee, géen gezicht.

Aldus enkele van de inzenders. Als u nog meer losse enqueteformulieren wilt bestellen, kunt u dit doen bij Jan Brinks (adres zie kolofon).
Mensen, blijf die vragenlijsten insturen! Bedankt.
Focko Kingma.

KERNLIJN [redacted]

Haagsche Courant 9 sept. 1980
"Het verzet tegen kernenergie neemt af, dat bewijzen ondermeer de plannen van de Nederlandse regering om drie nieuwe kerncentrales te bouwen", aldus de directeur van het Internationale Energie Agentschap in Parijs.

KERNLIJN [redacted]

Het Parool 21 augustus 1980
Het centrale comité van kerken steunt de oproep tot een 5-jarige stopzetting van nieuwe kerncentrales.

KERNLIJN [redacted]

Winschoter 2 augustus 1980
De gemeente Anloo heeft een politieverordening goedgekeurd waarin het opslaan van chemisch afval en radio-aktief afval wordt verboden.

KERNLIJN [redacted]

NRC Handelsblad 25 aug. 1980
De Tsjechoslowaakse kernreactor Jaslovsky Bolvanice (Moravië) is vorige week definitief gesloten. Een woordvoerder van het Nationale Atoomagentschap in Praag heeft een technische defect en menselijk falen als oorzaken voor de sluitng genoemd.

GROEPAKTIELINGENAK

Tijdens de produktie van deze Atoomalarm werd op 25 oktober in het Duitse Lingen een demonstratie gehouden tegen kernenergie en kernbewapening. Het zou een goede zaak zijn wanneer de Gronings-Drentse anti-kernenergiebeweging in navolging van het Twents Energie Komitee (TEK), meer aandacht aan de alarmerende ontwikkelingen in het Emsland zou schenken.

NIEUWS UIT DE GROEPEN

Vanaf deze atoomalarm zal er in ieder nummer deze rubriek te vinden zijn:"Beter vandaag aktief, dan morgen radioaktief", waarin nieuws uit de verschillende AAP-groepen te vinden zal zijn en algemeen nieuws over andere aktiviteiten.

DONATEURSKAART

De Rolder Overleggroep Atoomheeft voor haar sympathisanten de mogelijkheid geopend om de groep financieel te steunen. Dit vindt plaats in de vorm van een gift van ƒ15,-. De donateurs hebben dan een jaarabonnement op "Atoomalarm"(6 nummers); het resterende bedrag komt de ROA ten goede.

GELDGEBREK

We spraken met Lucas Koops en Pim Novarraz over de overwegingen die tot dit donateur schap hebben geleid.
Lucas: In Rolde is een tamelijk grote groep van mensen die weliswaar niet aktief in de Overleggroep zit, maar wel met de groep sympathiseert. Je zit als aktieve groep altijd met het probleem: hoe bereik ik de mensen. In het verleden is dat via verschillende akties wel goed gelukt.
Pim: Zo hebben we in de vier buitendorpen van Rolde samen met Ubbo Emmius (lerarenopleiding in Groningen) een aantal objekten gemaakt. Zo'n objekt bestond bijvoorbeeld uit oranje geschilderde vaten met gipsen figuren eromheen die dode mensen voorstelden.
Lucas: Dit soort aktiviteiten heeft in het verleden natuurlijk geld gekost. Evenals een informatiebulletin met een eenvoudige uitleg over de kernenergie die we in Rolde verspreid hebben.
Pim: We zaten dus met geldgebrek. Echter voor een donatie moeten mensen nogal gemotiveerd zijn. We wilden er dus informatie tegenover stellen en daar biedt een abonnement op "Atoomalarm" een goede mogelijkheid voor. We proberen verder "Atoomalarm" ook bij die mensen te krijgen die nog niet goed geïnformeerd zijn.
Hoeveel donateurs hebben jullie nu?
Pim: De eerste twee zaterdagen in oktober hebben we met een stalletje in Rolde voor een drukke winkel (De Kroon) gestaan. Er zijn nu zo'n dertig donateurs, waarvan zo'n twintig buiten de groep.
Als start zijn we hier wel tevreden over; je moet bedenken dat mensen 15 gulden op tafel moeten leggen zonder dat ze op dat moment iets in handen krijgen.
Lucas: Wat ons opviel was dat de mensen die donateur worden, niet uit één bepaalde bevolkingsgroep komen. Het is een vrij breed geschakeerde groep.
De ROA gaat ook de twee andere zaterdagen in oktober met het stalletje donateurs werver. Daarna gaan ze gericht mensen benaderen,ook gemeenteraadsleden. Op de langere termijn wil men een informatie/filmavond organiseren.
Voor meer informatie over de ROA en de donateurswerving kan men terecht bij het kontaktadres op pag.2 van deze Atoomalarm./HvD.

STADSKANAAL

Uit Stadskanaal ontvingen wij het bericht dat de Gemeente heeft toegezegd dat in alle gemeentelijke gebouwen Atoomalarm zal komen te liggen. Eén en ander is een voortvloeisel uit de opstelling van de Gemeente Stadskanaal. Na de demonstratie in Onstwedde in februari 1977 heeft de Gemeente het bestemmingsplan veranderd om lozing van radioaktief afval in de zoutkoepel en proefboringen ervoor zoveel mogelijk bestuurlijk te dwarsbomen. HvD.

SCHOONOORD

Bij het uitkomen van dit nummer van Atoomalarm is de Energiegroep Schoonoord druk in de weer om van de tentoonstelling Energie Edukatief een succes te maken. De groep heeft alle lagere scholen uit de gemeente aangeschreven (voortgezet onderwijs is er niet). Behalve één van de christelijke scholen doen alle 11 scholen aan de tentoonstelling mee. Van sommige scholen zowel de 5de als de 6de klas. Dit eist veel voorbereiding van de onderwijzers in de klas vóór het bezoek aan de tentoonstelling; deze is vooral op middelbare scholieren gericht.

SUBSIDIE

De tentoonstelling wordt gefinancieerd uit het batig saldo van "Schoonoord 125 jaar" dat de feestcommissie beschikbaar heeft gesteld. Aanvankelijk had de Energiegroep Schoonoord een subsidieaanvraag bij B&W ingediend (eind mei).
Medio oktober berichtte het gemeentebestuur dat geen subsidieaanvraag toegekend werd omdat er geen geld beschikbaar zou zijn. Annie Stubbe van de Energiegroep: "Het is een schande dat het zo lang geduurd heeft en dat de gemeente niets anders zegt dan er is geen geld. Ze hadden desnoods toch andere suggesties kunnen doen. Tenslotte' gaat het maar om een bedrag van ƒ 1350,--. We zijn niet van plan het erbij te laten zitten. Er is immers grote belangstelling voor deze aktiviteit."

OOSTSTELLINGWERF

In de Friese gemeente Oost-Stellingwerf is een nieuwe anti kernenergie/-kernwapengroep opgericht, de AKKO: Anti Kern Komité Oost-Stellingwerf. De groep ontplooit zowel aktiviteiten tegen de kernenergie, de kernbewapening als de militarisering van de omgeving. Wat dit laatste betreft gaat het met name om het munitiedepôt in Veenhuizen. Samengewerkt wordt met het"Komité Stop Uitbreiding Munitiedepôt Veenhuizen". In de groep zitten mensen afkomstig uit de PvdA, CPN,PSP,PPR en de Vrije Socialisten.